

DOKUMENTACJA TECHNICZNO-RUCHOWA

DMUCHAWA STRUMIENICOWA ELEKTRYCZNA
DSE-400

Nazwa maszyny/urządzenia lub tytuł dokumentu

W66.059.01DTR08

wydanie 2

GLIWICE, czerwiec 2019

	DOKUMENTACJA TECHNICZNO-RUCHOWA	Strona: 2
	/nazwa dokumentu/	W66.059.01DTR08
	DMUCHAWA STRUMIENICOWA ELEKTRYCZNA DSE-400	Wydanie: 2
	/nazwa maszyny/urządzenia lub tytuł dokumentu/	Data wydania: 06.2019r.
Zakład Systemów Mechatronicznych		

Spis treści:

1. WSTĘP.....	3
2. PRZEZNACZENIE I ZAKRES STOSOWANIA	3
3. NORMY I DOKUMENTY POWOŁANE	4
4. OZNACZENIE.....	4
5. CHARAKTERYSTYKA TECHNICZNA (PARAMETRY TECHNICZNE)	4
6. WARUNKI EKSPLOATACJI.....	8
6.1 WARUNKI ŚRODOWISKOWE	8
6.2 WARUNKI PRACY	8
6.3 ŚRODKI OCHRONY PRZECIWWYBUCHOWEJ	8
6.4 SZCZEGÓŁOWE WARUNKI STOSOWANIA DMUCHAWY PODCZAS PRACY W PODZIEMNYCH WYROBISKACH GÓRNICZYCH	9
7. IDENTYFIKACJA ZAGROŻEŃ POWODOWANYCH PRZEZ OBIEKT W CZASIE UŻYTKOWANIA 10	
8. OPIS KONSTRUKCJI I DZIAŁANIA.....	12
9. INSTRUKCJA TRANSPORTOWA	13
10. INSTRUKCJA MONTAŻOWA	13
11. INSTRUKCJA OBSŁUGI.....	15
12. INSTRUKCJA KONSERWACJI.....	15
13. INSTRUKCJA REMONTOWA	17
14. WYKAZ ZAŁĄCZONYCH DOKUMENTÓW	17

	DOKUMENTACJA TECHNICZNO-RUCHOWA /nazwa dokumentu/	Strona: 3 W66.059.01DTR08
	DMUCHAWA STRUMIENICOWA ELEKTRYCZNA DSE-400 /nazwa maszyny/urządzenia lub tytuł dokumentu/	Wydanie: 2 Data wydania: 06.2019r.
	Zakład Systemów Mechatronicznych	

1. WSTĘP

Dokumentacja Techniczno-Ruchowa została opracowana w celu zapoznania użytkownika ze sposobem instalowania, sterowania oraz bezpiecznego i prawidłowego użytkowania dmuchawy strumienicowej elektrycznej DSE-400 zwanej dalej dmuchawą.

Niniejsza Dokumentacja Techniczno-Ruchowa została opracowana na podstawie obowiązujących przepisów i norm.

Za awarie i uszkodzenia oraz skutki prawne wynikłe z nieprzestrzegania zaleceń zawartych w niniejszej dokumentacji oraz w dokumentach integralnie związanych autor dokumentacji nie ponosi odpowiedzialności.

2. PRZEZNACZENIE I ZAKRES STOSOWANIA

Dmuchawa przeznaczona jest do :

- usuwania lokalnych nagromadzeń metanu,
- wentylacji i klimatyzacji miejsc pracy,
- przewietrzania krótkich wyrobisk górniczych.

Wyposażenie elektryczne składa się z:

- aparatury zasilającej,
- aparatury elektrycznej sterowniczej usytuowanej przy dmuchawie,
- silnika napędowego,
- przewodów elektrycznych.

Dmuchawa wyposażona jest w silnik elektryczny indukcyjny mocy 1,5kW na napięciu 500V lub 230V.

Wyposażenie elektryczne dmuchawy jest zgodne z wymaganiami dla urządzeń stosowanych w przestrzeniach zagrożonych wybuchem wynikającymi z Dyrektywy ATEX oraz norm zharmonizowanych i jest przystosowane do pracy w podziemnych zakładach górniczych, w wyrobiskach niemietanowych i metanowych ze stopniem „a”, „b” lub „c” niebezpieczeństwa wybuchu metanu oraz klasy A lub B zagrożenia wybuchem pyłu węglowego.

Dokumentacja została opracowana w dwóch wariantów wykonania:

- wyk.1 - zasilanie dmuchawy napięciem 500V,
- wyk.2 - zasilanie dmuchawy napięciem 230V.

W obydwu wykonaniach przewidziano opcjonalnie zastosowanie metanomierza, który po przekroczeniu zawartości 2% metanu w powietrzu powoduje samoczynne wyłączenie dmuchawy. Metanomierz po zaprogramowaniu progu ostrzegania sygnałem akustycznym informuje o zagrożeniu metanowym.

Wszystkie zestawy dmuchawy omówione w dokumentacji części mechanicznej nr W66.059.01DTR, mogą być zainstalowane w opływowym lub odrębnym prądzie powietrza w polach metanowych i niemietanowych.

	DOKUMENTACJA TECHNICZNO-RUCHOWA	Strona: 4
	/nazwa dokumentu/	W66.059.01DTR08
	DMUCHAWA STRUMIENICOWA ELEKTRYCZNA DSE-400	Wydanie: 2
/nazwa maszyny/urządzenia lub tytuł dokumentu/	Data wydania: 06.2019r.	
Zakład Systemów Mechatronicznych		

3. NORMY I DOKUMENTY POWOŁANE

- **PN-EN IEC 60079-0:2018-09**
Atmosfery wybuchowe – Część 0: Urządzenia – Podstawowe wymagania
- **PN-EN 60079-1:2014-12**
Atmosfery wybuchowe – Część 1: Zabezpieczenie urządzeń za pomocą osłon ognioszczelnych „d”
- **PN-EN 60079-11:2012**
Atmosfery wybuchowe – Część 11: Zabezpieczenie urządzeń za pomocą iskrobezpieczeństwa „i”
- **PN-EN 60204-1:2018-12**
Bezpieczeństwo maszyn - Wyposażenie elektryczne maszyn –Część 1: Wymagania ogólne
- **PN-EN 60529:2003**
Stopnie ochrony zapewnianej przez obudowy (Kod IP)
- **PN-G-50001:2002**
Ochrona pracy w górnictwie. Wyposażenie elektryczne maszyn górniczych. Wymagania ogólne.
- Dokumentacje techniczne oraz certyfikaty badania typu WE urządzeń wchodzących w zakres niniejszej dokumentacji.

4. OZNACZENIE

D – dmuchawa,
S – strumienicowa,
E – elektryczna,
400 – średnica współpracującego lutniociągu $\varphi=400$.

5. CHARAKTERYSTYKA TECHNICZNA (PARAMETRY TECHNICZNE)

- **Silnik trójfazowy klatkowy (M)**

typ	-	dSOKg90S2
moc znamionowa	-	1,5kW
napięcie znamionowe	-	500V lub 230V
stopień ochrony obudowy	-	IP 56
cecha budowy przeciwwybuchowej	-	Ⓔ I M2 Ex d I
nr certyfikatu WE	-	KDB 05ATEX096X
producent	-	CELMA
- **Wyłącznik stycznikowy ognioszczelny (W)**

typ	-	WSA-10 lub WSA-16 lub WSA-25 lub WSA-32
-----	---	--

	DOKUMENTACJA TECHNICZNO-RUCHOWA	Strona: 5
	/nazwa dokumentu/	W66.059.01DTR08
	DMUCHAWA STRUMIENICOWA ELEKTRYCZNA DSE-400	Wydanie: 2
	/nazwa maszyny/urządzenia lub tytuł dokumentu/	Data wydania: 06.2019r.
Zakład Systemów Mechatronicznych		

napięcie znamionowe	-	500V
prąd znamionowy	-	10A (16A, 25A, 32A)
napięcie pomocnicze	-	24V, 42V
stopień ochrony obudowy	-	IP 54
cecha budowy przeciwwybuchowej	-	I M2 Ex d [ia/ib] I
nr certyfikatu WE	-	KDB 09ATEX012X
producent	-	INVERTIM

lub innego typu ognioszczelny wyłącznik stycznikowy, zamienny technicznie, na napięcie 500V, oznaczony cechą budowy przeciwwybuchowej dla grupy I, oznakowany znakiem **CE** oraz specjalnym oznaczeniem zabezpieczenia przeciwwybuchowego **Ex** I M2, dopuszczony do pracy w wyrobiskach ze stopniem „a”, „b” i „c” niebezpieczeństwa wybuchu metanu i klasy A i B zagrożenia wybuchem pyłu węglowego.

- **Ognioszczelny zespół transformatorowy (ZT)**

typ	-	ZT-145
napięcie znamionowe pierwotne	-	1000V, 50Hz
napięcie znamionowe wtórne	-	230V, 50Hz
moc	-	4,5kVA
stopień ochrony obudowy	-	IP 54
cecha budowy przeciwwybuchowej	-	Ex I M2 Ex db [ia Ma] I Mb
nr certyfikatu WE	-	KDB 05ATEX0284X
producent	-	ENERGOAPARATURA

lub

- **Ognioszczelny zespół transformatorowy (ZT)**

typ	-	ZT-045
napięcie znamionowe pierwotne	-	500V, 50Hz
napięcie znamionowe wtórne	-	230V, 50Hz
moc	-	4,5kVA
stopień ochrony obudowy	-	IP 54
cecha budowy przeciwwybuchowej	-	Ex I M2 Ex db [ia Ma] I Mb
nr certyfikatu WE	-	KDB 05ATEX0284X
producent	-	ENERGOAPARATURA

lub innego typu ognioszczelny zespół transformatorowy, zamienny technicznie, na napięcie 1000V/230V lub 500V/230V, oznaczony cechą budowy przeciwwybuchowej dla grupy I, oznakowany znakiem **CE** oraz specjalnym oznaczeniem zabezpieczenia przeciwwybuchowego **Ex** I M2, dopuszczony do pracy w wyrobiskach ze stopniem „a”, „b” i „c” niebezpieczeństwa wybuchu metanu i klasy A i B zagrożenia wybuchem pyłu węglowego.

	DOKUMENTACJA TECHNICZNO-RUCHOWA	Strona: 6
	/nazwa dokumentu/	W66.059.01DTR08
	DMUCHAWA STRUMIENICOWA ELEKTRYCZNA DSE-400	Wydanie: 2
	/nazwa maszyny/urządzenia lub tytuł dokumentu/	Data wydania: 06.2019r.
Zakład Systemów Mechatronicznych		

- **Pulpit sterowniczy (PS)** składający się z połączonego mechanicznie zestawu:

- przycisk przeciwwybuchowy (START, STOP)

typ	-	PP-64,
napięcie znamionowe	-	500V
stopień ochrony obudowy	-	IP 55
cecha budowy przeciwwybuchowej	-	⊕ I M1 Ex ia I Ma lub I M2 Ex d I Mb
nr certyfikatu WE	-	OBAC 13ATEX399X
producent	-	BELMA

oraz

- ognioszczelny przycisk sterowniczy z napędem grzybkowym, blokowanym (WA)

typ	-	PP-62A,
napięcie znamionowe	-	500V
stopień ochrony obudowy	-	IP 54
cecha budowy przeciwwybuchowej	-	⊕ I M2 Ex d I Mb lub Ex ia I Mb
nr certyfikatu WE	-	OBAC 12 ATEX 137X
producent	-	BELMA

lub innego typu pulpit sterowniczy, zamienny technicznie, oznaczony cechą budowy przeciwwybuchowej dla grupy I, oznakowany znakiem **CE** oraz specjalnym oznaczeniem zabezpieczenia przeciwwybuchowego ⊕ I M2(M1), dopuszczony do pracy w wyrobiskach ze stopniem „a”, „b” i „c” niebezpieczeństwa wybuchu metanu i klasy A i B zagrożenia wybuchem pyłu węglowego.

- **Skrzynka rozgałęźna (SR)**

typ	-	ISR-94/1
stopień ochrony obudowy	-	IP 54
cecha budowy przeciwwybuchowej	-	⊕ I M1 Ex ia I Ma
nr certyfikatu WE	-	FTZÚ 04ATEX0076
producent	-	ELEKTROMETAL

lub

- **Skrzynka rozgałęźna (SR)**

typ	-	SR-6
stopień ochrony obudowy	-	IP 55
cecha budowy przeciwwybuchowej	-	⊕ I M2 Ex d I Mb
nr certyfikatu WE	-	OBAC 13ATEX396X
producent	-	BELMA

lub innego typu skrzynka rozgałęźna, zamienna technicznie, oznaczony cechą budowy przeciwwybuchowej dla grupy I, oznakowany znakiem **CE** oraz specjalnym oznaczeniem zabezpieczenia przeciwwybuchowego ⊕ I M2(M1), dopuszczony do pracy w wyrobiskach ze stopniem „a”, „b” i „c” niebezpieczeństwa wybuchu metanu i klasy A i B zagrożenia wybuchem pyłu węglowego.

	DOKUMENTACJA TECHNICZNO-RUCHOWA	Strona: 7
	/nazwa dokumentu/	W66.059.01DTR08
	DMUCHAWA STRUMIENICOWA ELEKTRYCZNA DSE-400	Wydanie: 2
/nazwa maszyny/urządzenia lub tytuł dokumentu/		Data wydania: 06.2019r.
Zakład Systemów Mechatronicznych		

- **Zasilacz iskrobezpieczny (Z)**

typ	-	ZIB-1/42/12
napięcie zasilania	-	42
stopień ochrony obudowy	-	IP 54
cecha budowy przeciwwybuchowej	-	⊕ I M2 Ex eb mb [ia] I
nr certyfikatu WE	-	TEST 13ATEX 0009X
producent	-	HASO

lub innego typu zasilacz iskrobezpieczny, zamienny technicznie, oznaczony cechą budowy przeciwwybuchowej dla grupy I, oznakowany znakiem **CE** oraz specjalnym oznaczeniem zabezpieczenia przeciwwybuchowego ⊕ I M2, dopuszczony do pracy w wyrobiskach ze stopniem „a”, „b” i „c” niebezpieczeństwa wybuchu metanu i klasy A i B zagrożenia wybuchem pyłu węglowego.

- **Czujnik metanu (CM)**

typ	-	RS1x
napięcie zasilania	-	12V DC (8-16V)
stopień ochrony obudowy	-	IP 65
cecha budowy przeciwwybuchowej	-	⊕ M1 Ex ia I Ma
nr certyfikatu WE	-	TEST 17ATEX0005X
producent	-	HASO

lub innego typu czujnik metanu (metanomierz), zamienny technicznie, oznaczony cechą budowy przeciwwybuchowej dla grupy I, oznakowany znakiem **CE** oraz specjalnym oznaczeniem zabezpieczenia przeciwwybuchowego ⊕ I M1, dopuszczony do pracy w wyrobiskach ze stopniem „a”, „b” i „c” niebezpieczeństwa wybuchu metanu i klasy A i B zagrożenia wybuchem pyłu węglowego.

- **Przewody**

typu OnGcekzi-G 3×2,5+2,5+2,5mm ²		
typu OnGcekzi-G 2×2,5+2,5mm ²		
typu YnSLYekzi-G 3×1,5+1,5mm ²		
typu YnSLYekzi-G 2×1,5+1,5mm ²		
producent	-	TELE-FONIKA

Uwaga:

Użytkownik może zastosować zamiennie inne typy przewodów ekranowanych, które zgodnie z przeznaczeniem producent, dopuszcza do stosowania w podziemiach kopalń w wyrobiskach niemietanowych i metanowych ze stopniem „a”, „b” i „c” niebezpieczeństwa wybuchu metanu oraz klasy A i B zagrożenia wybuchem pyłu węglowego, o ilości żył dostosowanej do potrzeb i przekroju żył dostosowanych do mocy zainstalowanych odbiorników oraz musi zapewnić prawidłowy dobór wpustów do średnicy przewodów.

	DOKUMENTACJA TECHNICZNO-RUCHOWA	Strona: 8
	/nazwa dokumentu/	W66.059.01DTR08
	DMUCHAWA STRUMIENICOWA ELEKTRYCZNA DSE-400	Wydanie: 2
	/nazwa maszyny/urządzenia lub tytuł dokumentu/	Data wydania: 06.2019r.
Zakład Systemów Mechatronicznych		

6. WARUNKI EKSPLOATACJI

6.1 Warunki środowiskowe

Wyposażenie elektryczne dmuchawy jest przystosowane do pracy w podziemnych zakładach górniczych, w wyrobiskach niemietanowych i metanowych ze stopniem „a”, „b” lub „c” niebezpieczeństwa wybuchu metanu oraz klasy A lub B zagrożenia wybuchem pyłu węglowego w temperaturze otoczenia od -20°C do +40°C i wilgotności względnej powietrza do 95% przy temperaturze +20°C.

Szczegółowe warunki pracy dla poszczególnych elementów wyposażenia elektrycznego dmuchawy, jak temperatura otoczenia, wilgotność względna, agresywność środowiska i inne, są podane przez producentów w DTR dla poszczególnych wyrobów.

6.2 Warunki pracy

W czasie eksploatacji dmuchawy należy zagwarantować prawidłowe warunki zasilania oraz:

- zachować warunki pracy określone przez producentów dla poszczególnych urządzeń wchodzących w skład wyposażenia elektrycznego dmuchawy,
- przed przystąpieniem do uruchomienia dmuchawy obsługujący powinien sprawdzić działanie wszystkich łączników,
- podczas uruchamiania silnika dmuchawy zwracać szczególną uwagę na przebieg rozruchu,
- przed przystąpieniem do jakichkolwiek prac przy aparaturze elektrycznej należy bezwarunkowo odłączyć napięcie zasilania i zabezpieczyć przed przypadkowym załączeniem zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- w przypadku sygnalizowania poprzez układ kontrolny nieprawidłowości w pracy wyposażenia elektrycznego dmuchawy wstrzymać eksploatację do czasu usunięcia uszkodzenia,
- przeglądy i konserwacje wyposażenia elektrycznego przeprowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami i właściwą dokumentacją dostarczoną przez producenta urządzenia.

6.3 Środki ochrony przeciwwybuchowej

W wyposażeniu elektrycznym dmuchawy zastosowano następujące środki ochrony przeciwwybuchowej:

- urządzenia posiadają budowę przeciwwybuchową dla grupy I oraz stopień ochrony nie niższy niż IP 54,
- obwody sterowania, kontroli i blokad są obwodami iskrobezpiecznymi kat. i_a ,
- obwody iskrobezpieczne kat. i_a są prowadzone osobnymi kablami lub przewodami z zachowaniem rozdzielenia obwodów dla różnych napięć iskrobezpiecznych,
- obwody nieiskrobezpieczne są wyposażone w kontrolę upływową oraz prowadzone osobnymi przewodami lub kablami pomiędzy osłonami ognioszczelnymi.

	DOKUMENTACJA TECHNICZNO-RUCHOWA	Strona: 9
	/nazwa dokumentu/	W66.059.01DTR08
	DMUCHAWA STRUMIENICOWA ELEKTRYCZNA DSE-400	Wydanie: 2
	/nazwa maszyny/urządzenia lub tytuł dokumentu/	Data wydania: 06.2019r.
Zakład Systemów Mechatronicznych		

6.4 Szczegółowe warunki stosowania dmuchawy podczas pracy w podziemnych wyrobiskach górniczych

Urządzenie zastosowane w przestrzeni zagrożonej wybuchem powinno być:

- wyłączone spod napięcia w razie przekroczenia zawartości metanu zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- wymienione w niniejszej dokumentacji,
- połączone zgodnie z niniejszą dokumentacją.

Uwagi:

1. W niniejszej dokumentacji są podane przykładowe przewody lub kable przeznaczone do stosowania w podziemnych wyrobiskach górniczych. Użytkownik może zastosować zamiennie inne typy przewodów lub kabli, które zgodnie z obowiązującymi przepisami są przeznaczone do pracy w podziemnych wyrobiskach górniczych. Przewody lub kable należy dobrać do mocy odbiorników oraz zapewnić dobór wpustów do średnicy przewodów lub kabli. Długość przewodów należy sprawdzić przez porównanie ich danych z danymi aparatury łączeniowej. Przewody powinny być eksploatowane zgodnie z ich warunkami stosowania.
2. Dobór aparatury współpracującej z dmuchawą uwzględnia następujące parametry:
  - $U_o \leq U_i$, gdzie U_o jest maksymalnym napięciem wyjściowym w obwodzie iskrobezpiecznym urządzenia zasilającego, a U_i jest maksymalnym napięciem jakie można doprowadzić do zacisków urządzenia zasilanego bez utraty iskrobezpieczeństwa,
  - $I_o \leq I_i$, gdzie I_o jest maksymalnym prądem wyjściowym jaki można pobrać z zacisków urządzenia, a I_i jest maksymalnym prądem jaki można doprowadzić do zacisków obwodu iskrobezpiecznego bez utraty iskrobezpieczeństwa,
  - $P_o \leq P_i$, gdzie P_o jest maksymalną mocą jaką można pobrać z zacisków urządzenia, a P_i jest maksymalną mocą wejściową w obwodzie iskrobezpiecznym wydzielaną w urządzeniu bez utraty iskrobezpieczeństwa,
  - $C_o \geq C_i + C_c$, gdzie C_o jest maksymalną pojemnością w obwodzie iskrobezpiecznym dołączoną do zacisków urządzenia bez utraty iskrobezpieczeństwa, a C_i jest wypadkową pojemnością zasilanego urządzenia wraz z pojemnością przewodu zasilającego C_c ,
  - $L_o \geq L_i + L_c$, gdzie L_o jest maksymalną indukcyjnością w obwodzie iskrobezpiecznym dołączoną do zacisków urządzenia bez utraty iskrobezpieczeństwa, a L_i jest wypadkową indukcyjnością występującą na zaciskach urządzenia wraz z indukcyjnością przewodu zasilającego L_c .

Wyposażenie elektryczne dmuchawy powinno:

- być zgodne z wyposażeniem elektrycznym W66.059.01-08/1,
- posiadać zabezpieczenia zgodne z niniejszą dokumentacją.

Współpraca z innymi urządzeniami nie wymienionymi w niniejszej dokumentacji może odbywać się wyłącznie przy zachowaniu warunków stosowania współpracujących ze sobą urządzeń zgodnie z ich DTR.

	DOKUMENTACJA TECHNICZNO-RUCHOWA	Strona: 10
	/nazwa dokumentu/	W66.059.01DTR08
	DMUCHAWA STRUMIENICOWA ELEKTRYCZNA DSE-400	Wydanie: 2
	/nazwa maszyny/urządzenia lub tytuł dokumentu/	Data wydania: 06.2019r.
Zakład Systemów Mechatronicznych		

7. IDENTYFIKACJA ZAGROŻEŃ POWODOWANYCH PRZEZ OBIEKT W CZASIE UŻYTKOWANIA

- **Wykaz zagrożeń**

Każde urządzenie jest opracowane i produkowane w celu spełnienia warunków technicznych i wymagań klienta, oraz wymagań obowiązujących w miejscu stosowania. Zawsze należy konsultować się z przełożonym lub innym wyższym rangą pracownikiem firmy w celu otrzymania szczegółowych instrukcji.

Przed podjęciem próby obsługi urządzenia należy dokładnie przeczytać niniejszą dokumentację. Należy konsultować się z przełożonym lub innym wyższym rangą pracownikiem firmy w celu otrzymania szczegółowych instrukcji obsługi.

Każda osoba, która będzie obsługiwała urządzenie powinna dokładnie przeczytać Instrukcję Użytkowania. W ramach odpowiedzialności kopalni leży zapewnienie odpowiedniego programu szkolenia prowadzonego przez wykwalifikowanego instruktora.

Bezpieczna obsługa urządzenia wymaga specjalnego przeszkolenia, wiedzy i doświadczenia. Nie należy podejmować próby obsługi, o ile dana osoba nie posiada odpowiednich kwalifikacji. Nieprawidłowa lub niedbała obsługa może doprowadzić do poważnego wypadku.

Modyfikacja urządzenia i jego wyposażenia elektrycznego, na które nie zostało udzielone upoważnienie, lub używanie naprawianych lub części wymiennych nie spełniających warunków technicznych producenta mogą spowodować poważne zagrożenie lub utratę gwarancji i certyfikatu. Jeżeli potrzebne są modyfikacje urządzenia, to powinny być wykonane po otrzymaniu pisemnego upoważnienia od producenta.

Modyfikacje urządzenia, na które nie zostało udzielone pisemne upoważnienie, lub używanie naprawianych lub części wymiennych nie spełniających warunków technicznych producenta mogą spowodować poważne zagrożenie lub utratę gwarancji certyfikatu.

- **Zagrożenia w czasie eksploatacji urządzenia**

Przed uruchomieniem urządzenia należy sprawdzić czy nie spowoduje to zagrożenia życia i zdrowia innym pracownikom.

Wszelkie prace przy wyposażeniu elektrycznym urządzenia mogą być prowadzone po uprzednim wyłączeniu napięcia zasilania.

	DOKUMENTACJA TECHNICZNO-RUCHOWA /nazwa dokumentu/	Strona: 11 W66.059.01DTR08
	DMUCHAWA STRUMIENICOWA ELEKTRYCZNA DSE-400 /nazwa maszyny/urządzenia lub tytuł dokumentu/	Wydanie: 2 Data wydania: 06.2019r.
	Zakład Systemów Mechatronicznych	

Wyłącznie osoby posiadające wymagane kwalifikacje mogą wykonywać nastawy zabezpieczeń oraz ustawiania łączników i spinaczy w aparaturze elektrycznej. Nieprawidłowe regulacje mogą doprowadzić do uszkodzenia aparatury lub spowodować zagrożenie życia.

Zabrania się instalowania prowizorycznych połączeń oraz tymczasowych blokad. W celu bezpiecznej pracy należy przestrzegać wszystkich procedur podanych w instrukcji bezpiecznego użytkowania.

- **Wymagania bezpieczeństwa eksploatacji**

W czasie eksploatacji dmuchawy należy przestrzegać następujących zaleceń:

- Przed rozpoczęciem wszelkich prac związanych z wyposażeniem elektrycznym należy zapoznać się z niniejszą dokumentacją. Prace należy wykonywać zgodnie z ustaleniami w niej zawartymi. Wszelkie wątpliwości należy wykaźnić z przełożonym.
- Obsługę wyposażenia elektrycznego mogą przeprowadzać osoby posiadające odpowiednie uprawnienia i kwalifikacje zawodowe oraz przeszkolone i upoważnione do jego wykonywania.
- Używanie elementów nie spełniających warunków technicznych producenta mogą spowodować poważne zagrożenia podczas użytkowania urządzenia.
- Osoby dozoru należy powiadomić o wszystkich brakach i usterkach wyposażenia elektrycznego. Przed pierwszym uruchomieniem pracownicy biorący udział w montażu powinni sprawdzić w zakresie swoich kompetencji warunki ich bezpiecznej pracy.
- Przed pierwszym uruchomieniem urządzenia należy sprawdzić stan techniczny urządzeń wchodzących w skład wyposażenia elektrycznego ze szczególnym zwróceniem uwagi na urządzenia zabezpieczające oraz elementy stwarzające zagrożenia w czasie eksploatacji
- Przed każdym uruchomieniem należy sprawdzić czy jej uruchomienie nie spowoduje zagrożenia życia i zdrowia innych pracowników.
- W czasie pierwszego uruchomienia należy ustalić prawidłowe działanie układu sterowniczego, kierunku obrotów silnika i działanie blokad.
- Osoby nieupoważnione nie mogą wykonywać samodzielnie żadnych prac przy urządzeniu oraz jego wyposażeniu elektrycznym.
- Personel nadzorujący pracę urządzenia powinien przeprowadzać na bieżąco oględziny wyposażenia elektrycznego.
- Niedozwolona jest naprawa i wymiana elementów wyposażenia elektrycznego podczas pracy.
- Należy przestrzegać ustalonego harmonogramu przeglądów i konserwacji.
- Zabrania się pracy urządzenia niesprawnego technicznie lub z niesprawnymi z którymkolwiek elementem wyposażenia elektrycznego, w przypadku uszkodzenia któregośkolwiek z urządzeń elektrycznych należy wstrzymać ich eksploatację do czasu usunięcia uszkodzenia.
- Po zakończeniu pracy należy wyłączyć zasilanie.

	DOKUMENTACJA TECHNICZNO-RUCHOWA	Strona: 12
	/nazwa dokumentu/	W66.059.01DTR08
	DMUCHAWA STRUMIENICOWA ELEKTRYCZNA DSE-400	Wydanie: 2
/nazwa maszyny/urządzenia lub tytuł dokumentu/	Data wydania: 06.2019r.	
Zakład Systemów Mechatronicznych		

- Podczas transportu elementów wyposażenia elektrycznego oraz podczas pracy należy przestrzegać ogólnie obowiązujące przepisy BHP w tym zakresie zwracając szczególną uwagę, aby nie spowodować ich uszkodzenia mechanicznego oraz zalania wodą.
- Nie można wykonywać żadnych prac przy wyposażeniu elektrycznym znajdującym się pod napięciem.
- Nie otwierać urządzeń znajdujących się pod napięciem.

- **Identyfikacja zagrożeń**

Konstrukcja dmuchawy i instalacja elektryczna wyposażona jest w urządzenia zabezpieczające i ochronne, których usunięcie lub zainstalowanie niezgodne z ich przeznaczeniem może spowodować powstanie następujących zagrożeń:

- Dla zapewnienia ochrony przed porażeniem prądem elektrycznym wszystkie obudowy elementów wyposażenia elektrycznego muszą być połączone z kadłubem wyłącznika. Zasilanie obwodu sterowania jest wykonane napięciem bezpiecznym 12V DC.

Nie wolno załączać dmuchawy przy niesprawnych zabezpieczeniach w układzie elektrycznym.

- Silnik elektryczny oraz pozostałe elementy wyposażenia elektrycznego należy chronić przed zalaniem wodą.

Zalanie silnika elektrycznego wodą może grozić porażeniem prądem elektrycznym lub zniszczeniem silnika.

- Kable / przewody zasilające należy chronić przed uszkodzeniami mechanicznymi.

Każde uszkodzenie kabli / przewodów zasilających może stanowić zagrożenie dla zdrowia lub życia osób znajdujących się w pobliżu miejsca uszkodzenia.

8. OPIS KONSTRUKCJI I DZIAŁANIA

Dmuchawa zasilana jest z kopalnianej z sieci elektroenergetycznej z izolowanym punktem neutralnym transformatora za pośrednictwem wyłącznika stycznikowego dla napięcia 500V lub za pośrednictwem ognioszczelnego zespołu transformatorowego dla napięcia 230V.

Wyposażenie elektryczne dmuchawy składa się z:

- silnika elektrycznego,
- aparatury zasilającej usytuowanej poza urządzeniem (wyłącznik stycznikowy),

	DOKUMENTACJA TECHNICZNO-RUCHOWA	Strona: 13
	/nazwa dokumentu/	W66.059.01DTR08
	DMUCHAWA STRUMIENICOWA ELEKTRYCZNA DSE-400	Wydanie: 2
	/nazwa maszyny/urządzenia lub tytuł dokumentu/	Data wydania: 06.2019r.
Zakład Systemów Mechatronicznych		

- aparatury sterowniczej usytuowanej przy dmuchawie,
- przewodów zasilających i sterowniczych.

- **Silnik elektryczny**

Dmuchawa wyposażona jest w trójfazowy silnik klatkowy przeciwwybuchowy (M) o mocy 1,5kW na napięcie 500V lub 230V.

- **Aparatura sterownicza usytuowana przy dmuchawie**

W skład wyposażenia elektrycznego usytuowanego na dmuchawie wchodzi:

- pulpit sterowniczy (PS),
- metanomierz (CM),
- zasilacz iskrobezpieczny (Z),
- skrzynka rozgałęźna (SR).

Pulpit sterowniczy (PS) wyposażony jest w:

- przycisk START do załączenia dmuchawy,
- przycisk STOP do wyłączenia dmuchawy,
- przycisk WA do awaryjnego wyłączenia dmuchawy.

- **Przewody zasilające i sterownicze**

Do zasilania oraz sterowania dmuchawy zastosowano typowe przewody oponowe ekranowane, które zgodnie z obowiązującymi przepisami mogą być stosowane w podziemiach kopalń.

Do zasilania silnika zastosowano przewody o przekroju żył roboczych 2,5mm². Zasilacz iskrobezpieczny zasilany jest napięciem 42V przewodem o przekroju żył roboczych 2,5mm². Pozostałe połączenia wykonane są przewodami sterowniczymi o przekroju żył 1,5mm².

9. INSTRUKCJA TRANSPORTOWA

Transport elementów wyposażenia elektrycznego od producentów do miejsca magazynowania powinien odbywać się w sposób zabezpieczający wyroby przed uszkodzeniami mechanicznymi i odpadami atmosferycznymi. Elementy wyposażenia elektrycznego jak aparatura zasilająca, silnik elektryczny, należy transportować do miejsca montażu zgodnie z DTR załączoną do w/w wyrobów. Pozostałe elementy jak: pulpit sterowniczy, skrzynka zaciskowa, itd. z uwagi na gabaryty i ciężar należy transportować przestrzegając ogólnie obowiązujące przepisy BHP. W czasie transportu do miejsca zabudowy, elementy wyposażenia elektrycznego należy zabezpieczyć przed uszkodzeniami mechanicznymi, zanieczyszczeniami oraz zalaniem wodą.

10. INSTRUKCJA MONTAŻOWA

- **Montaż wyposażenia elektrycznego**

Prace montażowe wyposażenia elektrycznego dmuchawy należy wykonać zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz niniejszą dokumentacją, wg wybranych schematów montażowych wyszczególnionych w spisie dokumentacji, zwracając szczególną uwagę na:

	DOKUMENTACJA TECHNICZNO-RUCHOWA	Strona: 14
	/nazwa dokumentu/	W66.059.01DTR08
	DMUCHAWA STRUMIENICOWA ELEKTRYCZNA DSE-400	Wydanie: 2
	/nazwa maszyny/urządzenia lub tytuł dokumentu/	Data wydania: 06.2019r.
Zakład Systemów Mechatronicznych		

- bezpieczeństwo wykonywanych prac,
- zabezpieczenie złączy przed uszkodzeniami i zanieczyszczeniami,
- wykonanie wprowadzeń przewodów przez wpusty tak, aby zapewnić szczelne i mocne ich uchwycenie,
- podłączenie i dokręcenie przewodów zacisku ochronnego,
- zabezpieczenie śrub, wkrętów i nakrętek przed samoczynnym odkręcaniem się,
- wykonanie połączeń przewodami pomiędzy aparatami elektrycznymi w sposób możliwie najkrótszy z uwzględnieniem warunków lokalnej zabudowy,
- zabezpieczenie przewodów przed nadmiernym naciąganiem.

Montaż wyposażenia elektrycznego powinien wykonać wykwalifikowany elektryk mający odpowiednie uprawnienia i kwalifikacje zawodowe, upoważniony do wykonywania prac przy urządzeniach elektrycznych, zapoznany z niniejszą dokumentacją. Prace montażowe powinny przebiegać pod nadzorem pracownika dozoru elektrycznego. Ponadto należy oznaczyć przyciski sterownicze tak by były rozpoznawalne. W przypadku uszkodzenia izolacji przewodów zasilających należy wykonać ich naprawy zgodnie z zatwierdzoną instrukcją napraw.

W czasie montażu elementów aparatury elektrycznej należy zwrócić uwagę na takie rozmieszczenie, aby umożliwiała prawidłową i bezpieczną obsługę oraz nie były narażone na uszkodzenia mechaniczne.

Po zakończeniu prac należy sprawdzić:

- komplet deklaracji zgodności WE dla urządzeń wchodzących w skład wyposażenia elektrycznego dmuchawy,
- prawidłowość wykonania połączeń elektrycznych,
- wykonanie wprowadzeń przewodów do urządzeń poprzez dławnice, w sposób zapewniający wymaganą szczelność i zabezpieczenie przed wyrwaniem,
- pewność wykonania styku połączeń w zaciskach przyłączeniowych,
- właściwe zaślepienie niewykorzystanych dławnic,

Po wykonaniu montażu sprawdzić rezystancję izolacji instalacji oraz rezystancję uziemienia zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami oraz przeprowadzić próbny rozruch silnika w celu ustalenia prawidłowego kierunku obrotów oraz w celu prawidłowego działania zgodnego z niniejszą dokumentacją.

Po wstępnej próbie działania należy dokonać odbioru całego wyposażenia elektrycznego zgodnie z warunkami technicznymi W66.059.01WT08 wydanie 2.

• Demontaż wyposażenia elektrycznego

Przed przystąpieniem do demontażu wyposażenia elektrycznego dmuchawy należy odłączyć napięcie zasilające i zabezpieczyć stan wyłączenia zgodnie z obowiązującymi przepisami. Sposób i zakres demontażu wyposażenia elektrycznego dopasować do możliwości transportowych i do docelowego miejsca składowania lub pracy. Demontaż należy przeprowadzić przestrzegając ogólnie obowiązujące przepisy BHP.

W czasie demontażu należy:

- odłączyć przewody zasilające oraz pozostałe przewody z obwodów współpracujących,

	DOKUMENTACJA TECHNICZNO-RUCHOWA	Strona: 15
	/nazwa dokumentu/	W66.059.01DTR08
	DMUCHAWA STRUMIENICOWA ELEKTRYCZNA DSE-400	Wydanie: 2
	/nazwa maszyny/urządzenia lub tytuł dokumentu/	Data wydania: 06.2019r.
Zakład Systemów Mechatronicznych		

- wpusty zaślepić zabezpieczając wnętrza komór przyłączeniowych przed dostawaniem się zanieczyszczeń i wody,
- końcówki przewodów oponowych zabezpieczyć przez osłonięcie ich np. taśmą izolacyjną,
- przewody zwinąć w zwoje i zabezpieczyć przed rozwinięciem za pomocą np. taśmy izolacyjnej,
- zabezpieczyć przed uszkodzeniami mechanicznymi elementy wyposażenia elektrycznego o małych gabarytach takie jak: czujniki, pulpity, skrzynki itp.

11. INSTRUKCJA OBSŁUGI

Sterowanie dmuchawą odbywa się z pulpitu sterowniczego (PS) usytuowanego przy dmuchawie.

- **Załączenie**

Przed uruchomieniem należy załączyć odłącznik przełącznikowy w wyłączniku lub zespole transformatorowym. Uruchomienie dmuchawy odbywa się przyciskiem START usytuowanym na pulpicie sterowniczym (PS). Wciśnięcie tego przycisku powoduje uruchomienie się silnika dmuchawy.

- **Wyłączenie urządzenia**

Wyłączenie dmuchawy odbywa się przyciskiem STOP usytuowanym na pulpicie sterowniczym (PS).

- **Wyłączenia awaryjne**

Awaryjne wyłączenie dmuchawy odbywa się przyciskiem WA usytuowanym na pulpicie sterowniczym (PS). Wyłączenie odbywa się również poprzez naciśnięcie rączki napędu odłącznika zabudowanym na wyłączniku stycznikowym oraz na zespole transformatorowym.

- **Wyłączenie samoczynne**

Samoczynne wyłączenie dmuchawy następuje w przypadku:

- zaniku napięcia zasilającego,
- wzrostu temperatury w uzwojeniach silników,
- zadziałania zabezpieczenia nadmiarowo-prądowego,
- przerwy w obwodzie głównym lub sterowniczym,
- stężenia metanu powyżej 2%.

12. INSTRUKCJA KONSERWACJI

W celu zapewnienia prawidłowej i bezpiecznej pracy dmuchawy należy przeprowadzać bieżące i okresowe przeglądy wyposażenia elektrycznego połączone z czynnościami konserwacyjnymi zgodnie z instrukcjami fabrycznymi urządzeń, wydanymi przez ich producentów. Umożliwiają one wcześniejsze wykrycie i usunięcie ewentualnych niedomagań, uniknięcia dłuższych postojów oraz

	DOKUMENTACJA TECHNICZNO-RUCHOWA /nazwa dokumentu/	Strona: 16 W66.059.01DTR08
	DMUCHAWA STRUMIENICOWA ELEKTRYCZNA DSE-400 /nazwa maszyny/urządzenia lub tytuł dokumentu/	Wydanie: 2 Data wydania: 06.2019r.
	Zakład Systemów Mechatronicznych	

utrzymania maszyny w ciągłej gotowości do pracy. Wszelkie naprawy i konserwacje wyposażenia elektrycznego powinny odbywać się w stanie beznapięciowym z zabezpieczeniem stanu wyłączenia.

Przeglądy i konserwacja wyposażenia elektrycznego mogą być wykonywane przez wykwalifikowanego pracownika ruchu elektrycznego wyznaczonego przez dozór.

Naprawy należy dokonywać w czasie postoju przy wyłączonym napięciu zasilania i zabezpieczeniu stanu wyłączenia.

- **Przegląd bieżący**

W czasie przeglądu bieżącego wykonanego raz na zmianę przez wyznaczonego pracownika ruchu elektrycznego, wyznaczonego przez dozór zakładu górniczego, należy sprawdzić:

- sposób usytuowania elementów wyposażenia elektrycznego, głównie ułożenie przewodów, wprowadzenie ich do wpustów oraz sprawdzić czy nie są narażone na mechaniczne uszkodzenia,
- stan elementów wyposażenia elektrycznego, w razie zauważenia uszkodzeń należy je usunąć lub wymienić uszkodzone elementy,
- prawidłowe działanie sygnalizacji ostrzegawczej,
- prawidłowe działanie układów elektrycznych,
- prawidłowe działanie zastosowanych urządzeń zgodnie z dokumentacją techniczno-ruchową producentów urządzeń.

- **Przegląd okresowy**

Przegląd okresowy należy przeprowadzać w terminach określonych przez kierownika działu energomaszynowego – terminy te nie mogą być dłuższe niż raz na kwartał.

W czasie przeglądu okresowego należy sprawdzić:

- czy wszystkie elementy wyposażenia elektrycznego są kompletne, jeżeli nie, uzupełnić brakujące elementy,
- stan przewodów oponowych i kabli, a w szczególności ich zabezpieczenie przed uszkodzeniami mechanicznymi i zadławienie we wpustach,
- stan techniczny aparatury elektrycznej wewnątrz osłon, dokręcenie zacisków prądowych; wszystkie elementy wewnątrz osłon oczyścić (zanieczyszczone styki należy oczyścić),
- stan styków styczników, przełączników oraz ich działanie,
- stan zabezpieczeń nadprądowych oraz ich nastawienie i termin legalizacji,
- stan końcówek żył przewodów,
- rezystancję izolacji obwodów głównych,
- działanie poszczególnych elementów wyposażenia elektrycznego, a w szczególności działanie blokad.

	DOKUMENTACJA TECHNICZNO-RUCHOWA	Strona: 17
	/nazwa dokumentu/	W66.059.01DTR08
	DMUCHAWA STRUMIENICOWA ELEKTRYCZNA DSE-400	Wydanie: 2
	/nazwa maszyny/urządzenia lub tytuł dokumentu/	Data wydania: 06.2019r.
Zakład Systemów Mechatronicznych		

Przeglądy i konserwację silnika elektrycznego, oraz pozostałej aparatury przeprowadzić zgodnie z przynależnymi dokumentacjami wydanymi przez ich producentów. Po dokonaniu przeglądu i konserwacji należy sprawdzić prawidłowość działania całego układu elektrycznego dmuchawy.

13. INSTRUKCJA REMONTOWA

Usterki o charakterze elektrycznym usuwa upoważniony i wykwalifikowany elektryk w oparciu o niniejszą dokumentację, oraz dokumentacje poszczególnych urządzeń.

14. WYKAZ ZAŁĄCZONYCH DOKUMENTÓW

Wyposażenie elektryczne	W66.059.01-08 wyk.1/1	ark. 1/2 - 2/2
Schemat elektryczny ideowy	W66.059.01SE08 wyk.1/1	ark. 1/2 - 2/2
Schemat elektryczny montażowy	W66.059.01SEM08 wyk.1/1	ark. 1/2 - 2/2
Wykaz części	W66.059.01W08 wyk.1/1	ark. 1/1
Wyposażenie elektryczne	W66.059.01-08 wyk.2/1	ark. 1/2 - 2/2
Schemat elektryczny ideowy	W66.059.01SE08 wyk.2/1	ark. 1/2 - 2/2
Schemat elektryczny montażowy	W66.059.01SEM08 wyk.2/1	ark. 1/2 - 2/2
Wykaz części	W66.059.01W08 wyk.2/1	ark. 1/1
Warunki techniczne	W66.059.01WT08 wydanie 2	7xA4

Bartosz Polnik

.....
/data, imię, nazwisko, podpis zatwierdzającego/